

Aleg 313

Sprawozdanie

Komisji prawniczej o wniosku posła Stapińskiego w przedmiocie należnego gminom dodatku gminnego od podatku dochodowego za wykonywanie prawa propinacyi od roku 1893 do roku 1897.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 1. lipca 1902 przekazano Komisji prawniczej do załatwienia wniosek posła Stapińskiego następującej osnowy:

„Wzywa się Wydział krajowy, by zbadał, którym gminom i w jakiej wysokości należy się zaległy dodatek gminny od podatku dochodowego za wykonywanie prawa propinacyi od roku 1893 do roku 1897 i aby tym gminom użył wszelkiej pomocy do jak najszybszego ściągnięcia tych należności od c. k. funduszu propinacyjnego“.

Komisja prawnicza rozpatrując ten wniosek, już z góry zaznaczyć musi, iż sprawa ta nasuwa pewne trudności nie tylko pod względem ściśle jurydycznym, lecz także poniekąd i pod względem wyśrodkowania wysokości dodatków pojedynczym gminom należnych.

Sprawa ta już od samego początku była prowadzoną niewłaściwie i winę w tem, iż dodatki gminne od podatku dochodowego za wykonywanie prawa propinacyi nie były w właściwym czasie gminom wypłacane, przypisać należy w pierwszym rzędzie Władzom skarbowym i jej organom.

Okólnikiem bowiem Prezydium c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie z dnia 4. stycznia 1890 l. 2.044/89 zarządzono, iż podatek dochodowy od wykonywania prawa propinacyi ma być wymierzany galicyjskiemu funduszowi propinacyjnemu w siedzibie jego zarządu to jest we Lwowie, wskutek czego opłacał ten fundusz dodatki gminne od rzeczonoego podatku gminie miasta Lwowa.

Stan taki trwał do końca roku 1892, gdyż reskryptem c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 16. lutego 1892 l. 38.624, wydanym na skutek rezolucyi uchwalonej w Radzie Państwa dnia 15. lutego 1892 zarządzono, iż podatek dochodowy od wykonywania prawa propinacyi przez galicyjski fundusz propinacyjny, ma być w przyszłości wymierzany i przypisywany przy tej gminie podatkowej, gdzie faktycznie to prawo propinacyi jest wykonywane, a więc w każdej poszczególniej gminie, co też począwszy od roku 1893 czyniono.

Od tego czasu zaprzestała tedy c. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego opłacać dodatki gminne we Lwowie, — lecz nie opłacała tychże także w innych gminach, gdyż c. k. Urzędy podatkowe dodatków gminnych funduszowi propinacyjnemu od wymierzonego im podatku dochodowego za wykonywanie prawa propinacyi w pojedynczych gminach nie przypisywały, a gminy z nieświadomości zapłaty dodatków gminnych od tegoż funduszu z prostej nieświadomości nie żądały.

Nadto też c. k. Urzędy podatkowe prowadziły ewidencję podatku dochodowego z prawa propinacyi podług gmin katastralnych, a nie przypisywały tegoż odrębnie przy gminie miejscowej t. j. w przeciwieństwie do obszarów dworskich, co stanowi poniekąd pewne trudności w obliczeniu wysokości cyfry, jaka przypada na każdą pojedynczą gminę z tytułu należnych jej dodatków gminnych.

Wreszcie pewne utrudnienie w należytem załatwieniu tej sprawy wprowadziło orzeczenie c. k. Trybunału administracyjnego z dnia 17. czerwca 1898 l. 3.255, wy-

powiadające zasady, iż dodatki gminne od podatku dochodowego za wykonywanie prawa propinacyi należą się tylko wówczas, jeżeli to prawo propinacyi wykonywaniem było w budynkach, położonych w obrębie gminy.

Komisya prawnicza zaznacza przedewszystkiem, iż zasada wypowiedziana w powołanem orzeczeniu nie przedstawia się w zupełności słuszną, gdyż sam fakt, iż szynkownia w danej miejscowości znajdowała się na obszarze dworskim, nie może i nie powinien być wyzyskanym w tym kierunku, iżby w takim wypadku fundusz propinacyjny miał być zwolniony od obowiązku opłacania dodatków gminnych, a to tem bardziej, iż szynkarzem jest przecież dzierżawca prawa propinacyi, który w tej szynkowni szynkuje, a wybór miejsca na szynkownię, pozostawiony zresztą w zupełności dowolności dzierżawcy, nie może decydować o kwestyi, czyli w danym wypadku fundusz propinacyjny jest obowiązany, lub nie jest do opłaty dodatków gminnych od podatku dochodowego za wykonywanie prawa propinacyi.

Wychodząc z tego zapatrywania, wyraża Komisya prawnicza zdanie, iż fundusz propinacyjny ma obowiązek płacenia dodatków gminnych za lata 1893 do 1897 we wszystkich gminach, w których prawo propinacyi faktycznie było wykonywane.

Przy osądzeniu tej kwestyi, czyli fundusz propinacyjny jest obowiązany do opłacania dodatków gminnych, należałoby zdaniem komisyi prawniczej nie koniecznie tak ściśle stosować jedynie martwą literę prawa, lecz należałoby baczyć także na względy słuszności i spowodowaniem c. k. Dyrekeyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego do wypłaty wszystkim gminom dodatków gminnych, przedstawiających zresztą nie zbyt poważną kwotę, zapobiedz tej niezdrowej agitacyi w kraju, którą wywołał właśnie fakt niewypłacenia należnych dodatków gminnych za lata minione i uwolnić też gminy od niepotrzebnych wydatków za pomoc prawną udzielaną czasem może niezbyt sumiennymi doradcami.

Powodując się tą zasadą, jest też komisya prawnicza zdania, iż należne gminom dodatki gminne, powinny być wypłacone tymże gminom bez wyczekiwania formalnych podań, a więc z urzędu, a pośrednikiem między c. k. Dyrekeyą galicyjskiego funduszu propinacyjnego a gminami, powinien być właśnie Wydział krajowy, który powinienby z jednej strony sprawdzić za pomocą i przy czynnym współdziałaniu Wydziałów powiatowych tak należność jak i wysokość dodatków gminnych każdej gminie przypadających, a z drugiej strony nawiązać rokowania z Dyrekeyą tegoż funduszu, celem ugodowego załatwienia tej piękającej kwestyi, nie dopuszczając żadną miarą do tego, iżby gminy udawały się na drogę kosztownych sporów.

Wobec tego tedy Komisya prawnicza wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby za pośrednictwem i przy czynnem współdziałaniu Wydziałów powiatowych sprawdził, którym gminom i w jakiej wysokości należy się zaległy dodatek gminny od podatku dochodowego za wykonywanie prawa propinacyi od roku 1893 do roku 1897 i aby nie wyczekując podań od gmin, wyjednał u c. k. Dyrekeyi galic. funduszu propinacyjnego wypłatę tychże na ręce Wydziałów powiatowych.

Przewodniczący :

Dr. Władysław Czajkowski.

Sprawozdawca :

Dr. Korol.